◆ Chválit bez konce, hanět bez konce má ve zvyku nemálo lidí, ať už se zaměří na cokoli. Chvála i hana mají mít důvod a míru; aby byly co platné, je-li jedné z nich třeba. Ty bezměrně chválíš manželský život; řekneme ti však o manželském žití, aniž se dotýkáme čistých paní, toto: jakmile si muž ženu vezme, hned je v našem zajetí samodruhý. Náhle má závazek, přívěsek, drhnoucí sáňky, jho, chomout, břemeno, těžký náklad, dračici, každodenní drásadlo, jichž se podle práva nemůže zbavit, dokud mu my neučiníme milost. Ženatý muž má den co den v svém domě hromy, krupobití, lišky a hady. Žena se den co den snaží, aby se stala mužem: táhne-li on nahoru, ona táhne dolů; chce-li on takhle, chce ona jinak; chce-li

on tam, chce ona jinam — den co den je sycen touto hrou a vrchu nenabude. Klamat, chytračit, lichotit, kout pikle, laskat, hartusit, smát se a plakat snadno dokáže naráz; je jí to vrozeno. Chabá na práci, na rozkoš zdatná, přitom je krotká i divoká, jak se jí hodí. Na výmluvy nepotřebuje rádce. Přikázané věci nedělat, dělat zakázané má napilno ustavičně. Toto je pro ni moc sladké, ono přespříliš hořké; toho je příliš mnoho, onoho příliš málo; teď je to příliš brzo, teď příliš pozdě — takhle pohaní všechno. Pokud kdy něco chválí, vykrouží na jednom soustruhu chválu i hanu; do chvály potom notně přimísí posměch. Muži, jenž žije v manželství, nepomůže žádný prostředek: je-li přespříliš mírný, je-li přespříliš rázný — tak i tak dočká se výčitek a újmy; je-li jen zpolovic mírný či rázný, stejně tu žádný prostředek není: k újmě či výčitkám dojde tu vždycky. Každý den nový požadavek nebo nadávání, každý týden vrtošivý rozmar nebo hudrování, každý měsíc nové protivné neřádstvo nebo mrzutění, každý rok nové šaty nebo den co den výčitky musí snášet ženatý muž, ať dělá, co dělá. Neshody noční pomineme; při našem věku by nás jímal stud. Kdybychom nechtěli šetřit počestných paní, o nectných bychom mohli mluvit a vyprávět daleko víc. Nevíš, co chválíš: vždyť nerozeznáš zlato od olova! ——